Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

31 päivänä tammikuuta 2013*

Direktiivi 98/70/EY — Bensiinin ja dieselpolttoaineiden laatu — 3–5 artikla — Polttoaineiden ympäristöperusteiset laatuvaatimukset — Direktiivi 98/34/EY — Teknisiä standardeja ja määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettava menettely — 1 ja 8 artikla — Teknisen määräyksen käsite — Velvollisuus toimittaa komissiolle teknisiä määräyksiä koskevat ehdotukset — Kansallinen määräys, jonka nojalla öljy-yhtiöiden, jotka saattavat bensiiniä ja/tai dieselpolttoaineita markkinoille, on saman kalenterivuoden kuluessa saatettava markkinoille myös tietty määrä biopolttoaineita

Asiassa C-26/11,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Grondwettelijk Hof (Belgia) on esittänyt 22.12.2010 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 17.1.2011, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Belgische Petroleum Unie VZW,

Continental Tanking Company NV,

Belgische Olie Maatschappij NV,

Octa NV,

Van Der Sluijs Group Belgium NV,

Belgomazout Liège NV,

Martens Energie NV,

Transcor Oil Services NV,

Mabanaft BV,

Belgomine NV,

Van Raak Distributie NV,

Bouts NV,

Gabriels & Co NV,

Joassin René NV,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

Orion Trading Group NV,

Petrus NV ja

Argosoil Belgium BVBA

vastaan

Belgian valtio,

Belgian Bioethanol Association VZW:n ja

Belgian Biodiesel Board VZW:n

osallistuessa asian käsittelyyn,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: tuomarit R. Silva de Lapuerta (esittelevä tuomari), joka hoitaa kolmannen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, K. Lenaerts, G. Arestis, J. Malenovský ja T. von Danwitz,

julkisasiamies: J. Kokott,

kirjaaja: hallintovirkamies R. Şereş,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 7.6.2012 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Belgische Petroleum Unie VZW, Continental Tanking Company NV, Belgische Olie Maatschappij NV, Octa NV, Van Der Sluijs Group Belgium NV, Belgomazout Liège NV, Martens Energie NV, Transcor Oil Services NV, Mabanaft BV, Belgomine NV, Van Raak Distributie NV, Bouts NV, Gabriels & Co NV, Joassin René NV, Orion Trading Group NV, Petrus NV ja Argosoil Belgium BVBA, edustajinaan advocaat P. Mallien ja advocaat M. Deketelaere,

— Belgian valtio, asiamiehenään advocaat J.-F. De Bock,

— Belgian Bioethanol Association VZW ja Belgian Biodiesel Board VZW, edustajanaan avocat P. De Bandt,

— Belgian hallitus, asiamiehenään C. Pochet, avustajanaan advocaat J.-F. De Bock,

— Alankomaiden hallitus, asiamiehinään C. Wissels ja B. Koopman,

— Euroopan komissio, asiamiehinään A. Alcover San Pedro, K. Herrmann ja E. Manhaeve,

kuultuaan julkisasiamiehen 19.7.2012 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee bensiinin ja dieselpolttoaineiden laadusta ja neuvoston direktiivin 93/12/ETY muuttamisesta 13.10.1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/70/EY (EYVL L 350, s. 58), sellaisena kuin se on muutettuna 23.4.2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/30/EY (EUVL L 140, s. 88; jäljempänä direktiivi 98/70) 3–5 artiklan, SEU 4 artiklan 3 kohdan, SEUT 26 artiklan 2 kohdan, SEUT 28 artiklan ja SEUT 34–SEUT 36 artiklan sekä teknisiä standardeja ja määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 22.6.1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/34/EY (EUVL L 204, s. 37), sellaisena kuin se on muutettuna 20.7.1998 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 98/48/EY (EYVL L 217, s. 18; jäljempänä direktiivi 98/34), 8 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat yhtäältä Belgische Petroleum Unie VZW, Continental Tanking Company NV, Belgische Olie Maatschappij NV, Octa NV, Van Der Sluijs Group Belgium NV, Belgomazout Liège NV, Martens Energie NV, Transcor Oil Services NV, Mabanaft BV, Belgomine NV, Van Raak Distributie NV, Bouts NV, Gabriels & Co NV, Joassin René NV, Orion Trading Group NV, Petrus NV ja Argosoil Belgium BVBA (jäljempänä yhdessä BPU ym.) ja toisaalta Belgian valtio ja jossa on kyseessä 22.7.2009 annettu laki velvoitteesta sekoittaa biopolttoainetta kulutukseen luovutettaviin fossiilisiin moottoripolttoaineisiin (Belgisch Staatsblad 3.8.2009, s. 51920; jäljempänä sekoitusvelvoitteesta annettu laki).

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Direktiivi 98/34

3 Direktiivin 98/34 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

1) ’tuotteella’ teollisesti valmistettua tuotetta ja maataloustuotetta, mukaan lukien kalastustuotteet;

– –

3) ’teknisellä eritelmällä’ asiakirjaan sisältyvää eritelmää tuotteelta vaadittavista ominaisuuksista, kuten laadusta, käyttöominaisuuksista, turvallisuudesta tai mitoista, mukaan lukien tuotteita koskevat myyntinimeä, termistöä, tunnuksia, kokeita ja testausmenetelmiä, pakkaamista, merkitsemistä tai selostetta koskevat vaatimukset sekä vaatimustenmukaisuuden arvioinnin menettelyt;

– –

4) ’muulla vaatimuksella’ vaatimusta, joka ei ole tekninen eritelmä ja joka asetetaan tuotteelle erityisesti kuluttajan tai ympäristön suojelutarkoituksessa ja joka koskee tuotteen elinkaarta markkinoille saattamisen jälkeen eli käyttöedellytyksiä, kierrätystä, uudelleenkäyttöä tai tuotteesta huolehtimista, jos nämä edellytykset voivat vaikuttaa merkittävästi tuotteen koostumukseen tai sen luonteeseen taikka sen kaupan pitämiseen;

– –

11) ’teknisellä määräyksellä’ teknistä eritelmää tai muuta vaatimusta taikka palveluja koskevaa määräystä, mukaan lukien sovellettavat hallinnolliset määräykset, jonka noudattaminen on oikeudellisesti tai tosiasiallisesti pakollista ja joka koskee kaupan pitämistä, palvelujen tarjoamista, palvelujen tarjoajien sijoittautumista tai käyttöä jäsenvaltiossa tai suuressa osassa sen aluetta sekä jäsenvaltioiden lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, joissa kielletään tuotteen valmistus, tuonti, kaupan pitäminen tai käyttö taikka joissa kielletään palvelujen tarjoaminen, palvelujen käyttö tai sijoittautuminen palvelujen tarjoajana, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 10 artiklan säännösten soveltamista.

– –

– –”

4 Direktiivin 8 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle välittömästi teknisiä määräyksiä koskevat ehdotukset, paitsi kun on kyse kansainvälisen tai eurooppalaisen standardin käyttöönotosta sellaisenaan, jolloin pelkkä tiedonanto riittää, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 10 artiklan säännösten soveltamista. Niiden on toimitettava komissiolle myös ilmoitus niistä syistä, joiden vuoksi tällaisen teknisen määräyksen laatiminen on tarpeen, jollei näitä syitä selvitetä jo ehdotuksessa.”

5 Direktiivin 10 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Direktiivin 8 ja 9 artiklaa ei sovelleta jäsenvaltioiden lakeihin, asetuksiin tai hallinnollisiin määräyksiin tai vapaaehtoisiin sopimuksiin, joilla jäsenvaltiot:

— noudattavat sitovia yhteisön säädöksiä, joiden seurauksena vahvistetaan tekniset eritelmät tai palveluja koskevat määräykset

– –

— muuttavat ainoastaan 1 artiklan 11 kohdassa tarkoitettua teknistä määräystä komission pyynnön mukaisesti kaupan esteiden poistamiseksi tai palveluja koskevien määräysten osalta palvelujen vapaan liikkuvuuden tai palvelujen tarjoajien sijoittautumisvapauden esteiden poistamiseksi.”

Direktiivi 98/70

6 Direktiivin 98/70 3 artiklan, jonka otsikko on ”Bensiini”, 1–3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on kiellettävä lyijypitoisen bensiinin kaupan pitäminen alueellaan viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2000.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden alueella saatetaan markkinoille ainoastaan sellaista bensiiniä, joka on liitteessä I esitettyjen ympäristöperusteisten laatuvaatimusten mukaista.

Jäsenvaltiot voivat kuitenkin antaa erityisiä säännöksiä enintään 10 mg/kg rikkiä sisältävän bensiinin käyttöönotosta syrjäisimmillä alueilla. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava tämän säännöksen käyttämisestä komissiolle.

3. Jäsenvaltioiden on vaadittava, että toimittajat varmistavat sellaisen bensiinin markkinoille saattamisen, jonka happipitoisuus on enintään 2,7 prosenttia ja etanolipitoisuus enintään 5 prosenttia, vuoteen 2013 asti, ja ne voivat vaatia tällaisen bensiinin saattamista markkinoille pidempään, jos ne pitävät sitä tarpeellisena. Niiden on varmistettava, että kuluttajille annetaan asianmukaisia tietoja biopolttoaineen pitoisuudesta bensiinissä ja erityisesti eri bensiinisekoitusten asianmukaisesta käytöstä."

7 Direktiivin 98/70 liitteessä I, jonka otsikko on "Ottomoottoreilla varustetuissa ajoneuvoissa käytettävien kaupallisten polttoaineiden ympäristöperusteiset laatuvaatimukset", vahvistetaan bensiinille etanolin enimmäisraja-arvo, joka on 10 tilavuusprosenttia.

8 Tämän direktiivin 4 artiklan, jonka otsikko on "Dieselpolttoaine", 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden alueella voidaan saattaa markkinoille ainoastaan sellaisia dieselpolttoaineita, jotka ovat liitteessä II esitettyjen vaatimusten mukaisia.

Liitteessä II asetettujen vaatimusten estämättä jäsenvaltiot voivat sallia sellaisen dieselin markkinoille saattamisen, jonka rasvahapon metyyliesterin (FAME) pitoisuus on yli 7 prosenttia.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kuluttajille annetaan asianmukaisia tietoja biopolttoaineen ja erityisesti FAMEn pitoisuudesta dieselpolttoaineessa."

9 Kyseisen direktiivin liitteessä II, jonka otsikko on "Dieselmoottoreilla varustetuissa ajoneuvoissa käytettävien kaupallisten polttoaineiden ympäristöperusteiset laatuvaatimukset", vahvistettiin FAMEn pitoisuudelle dieselissä enimmäisraja-arvo, joka on 7 tilavuusprosenttia.

10 Saman direktiivin 5 artiklassa, jonka otsikko on "Vapaa liikkuvuus", säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltio ei saa kieltää, rajoittaa tai estää sellaisten polttoaineiden markkinoille saattamista, jotka ovat tämän direktiivin vaatimusten mukaisia."

Direktiivi 2003/30/EY

11 Liikenteen biopolttoaineiden ja muiden uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä 8.5.2003 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/30/EY (EUVL L 123, s. 42) johdanto-osan 19 ja 21 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

"(19) Euroopan parlamentti vaati 18 päivänä kesäkuuta 1998 antamassaan päätöslauselmassa (EYVL C 210, s. 215), että biopolttoaineiden markkinaosuus kasvatetaan viidessä vuodessa kahteen prosenttiin toteuttamalla toimenpidekokonaisuus, johon sisältyy verovapautus, jalostusteollisuudelle myönnettävä rahoitustuki sekä öljy-yhtiöiden velvoittaminen käyttämään tuotteissaan tietty vähimmäismäärä biopolttoaineita.

– –

(21) Biopolttoaineiden käytön edistämiseen tähtäävä kansallinen politiikka ei saisi estää sellaisten polttoaineiden vapaata liikkumista, jotka ovat yhteisön lainsäädännössä säädettyjen yhdenmukaisten ympäristövaatimusten mukaisia."

12 Tällä direktiivillä on sen 1 artiklan mukaan tarkoitus edistää biopolttoaineiden ja muiden uusiutuvien polttoaineiden käyttöä dieselöljyn tai bensiinin korvaamiseksi kunkin jäsenvaltion liikenteessä, millä pyritään omalta osaltaan edistämään tavoitteiden, joita ovat muun muassa ilmastonmuutosta koskevien sitoumusten noudattaminen, ympäristöystävällinen huoltovarmuus ja uusiutuvien energialähteiden käytön edistäminen, saavuttamista.

13 Kyseisen direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”a) Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että niiden markkinoille saatetaan biopolttoaineita ja muita uusiutuvia polttoaineita vähimmäisosuus, ja sitä varten niiden on asetettava ohjeellisia kansallisia tavoitteita.

b) i) Näiden tavoitteiden viitearvo on 2 prosenttia laskettuna energiasisällön perusteella kaikesta 31 päivään joulukuuta 2005 mennessä niiden markkinoille saatetusta liikennekäyttöön tarkoitetusta bensiinistä ja dieselöljystä.

ii) Näiden tavoitteiden viitearvo on 5,75 prosenttia laskettuna energiasisällön perusteella kaikesta 31 päivään joulukuuta 2010 mennessä niiden markkinoille saatetusta liikennekäyttöön tarkoitetusta bensiinistä ja dieselöljystä.”

Direktiivi 2009/28/EY

14 Uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä sekä direktiivien 2001/77/EY ja 2003/30/EY muuttamisesta ja myöhemmästä kumoamisesta 23.4.2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/28/EY (EUVL L 140, s. 16) johdanto-osan yhdeksännessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Maaliskuussa 2007 kokoontunut Eurooppa-neuvosto vahvisti yhteisön sitoutumisen yhteisön laajuiseen uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian kehittämiseen vuoden 2010 jälkeenkin. Se hyväksyi pakolliseksi tavoitteeksi uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian osuuden nostamisen 20 prosenttiin energian kokonaiskulutuksesta yhteisössä vuoteen 2020 mennessä ja biopolttoaineiden osuuden nostamisen kustannustehokkaasti kaikissa jäsenvaltioissa vähintään 10 prosenttiin liikenteen bensiinin ja dieselöljyn kulutuksesta vuoteen 2020 mennessä. Se totesi, että biopolttoainetavoitteen sitovuus on perusteltua, kunhan tuotanto on kestävän kehityksen mukaista, toisen sukupolven biopolttoaineita tulee kaupallisesti saataville ja [direktiiviä 98/70] muutetaan sopivien sekoitussuhteiden sallimiseksi. – –”

15 Direktiivin 2009/28 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tällä direktiivillä luodaan yhteiset puitteet uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian edistämiselle. Siinä asetetaan sitovat kansalliset tavoitteet, jotka koskevat uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian kokonaisosuutta energian kokonaisloppukulutuksesta ja uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian osuutta liikenteessä. – –”

16 Kyseisen direktiivin 3 artiklan 4 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian osuus kaikissa liikennemuodoissa on vuonna 2020 vähintään 10 prosenttia liikenteen energian loppukulutuksesta kyseisessä jäsenvaltiossa.”

17 Saman direktiivin 26 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”2. Poistetaan direktiivistä 2003/30/EY 2 artikla, 3 artiklan 2, 3 ja 5 kohta sekä 5 ja 6 artikla 1 päivästä huhtikuuta 2010 lähtien.

3. Kumotaan direktiivit 2001/77/EY ja 2003/30/EY 1 päivästä tammikuuta 2012.”

Belgian oikeus

18 Sekoitusvelvoitteesta annetun lain 4 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Jokaisen rekisteröidyn öljy-yhtiön, joka luovuttaa bensiini- ja/tai dieseltuotteita kulutukseen, on saatettava samana kalenterivuonna kulutukseen myös kestäviä biopolttoaineita seuraavasti:

— FAMEa vähintään 4 tilavuusprosenttia kulutukseen luovutettujen dieseltuotteiden määrästä

— bioetanolia, puhtaana tai bio-ETBE:n muodossa, vähintään 4 tilavuusprosenttia kulutukseen luovutettujen bensiinituotteiden määrästä.”

19 Sekoitusvelvoitteesta annetun lain 5 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Edellä 4 §:ssä tarkoitettu kestävien biopolttoaineiden luovuttaminen kulutukseen tapahtuu sekoittamalla ne kulutukseen luovutettaviin bensiini- ja/tai dieseltuotteisiin dieseltuotteiden osalta tuotestandardin NBN EN 590 mukaisesti ja bensiinituotteiden osalta tuotestandardin NBN EN 228 mukaisesti.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

20 BPU ym. vaativat 15.10.2009 ennakkoratkaisupyynnön esittäneelle tuomioistuimelle jättämässään kannekirjelmässä sekoitusvelvoitteesta annetun lain kumoamista.

21 Tässä asiayhteydessä Grondwettelijk Hof on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko [direktiivin 98/70] 3, 4 ja 5 artiklaa sekä tarvittaessa [SEU] 4 artiklan 3 kohtaa ja [SEUT] 26 artiklan 2 kohtaa, [SEUT] 28 artiklaa ja [SEUT] 34–[SEUT] 36 artiklaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä säännökselle, jonka perusteella jokaisen rekisteröidyn öljy-yhtiön, joka toimittaa bensiini- ja/tai dieseltuotteita kulutukseen, on saman kalenterivuoden kuluessa toimitettava kulutukseen myös tietty määrä kestäviä biopolttoaineita, nimittäin bioetanolia, puhtaana tai bio-ETBE:n muodossa, vähintään 4 tilavuusprosenttia kulutukseen toimitettujen bensiinituotteiden määrästä ja FAMEa vähintään 4 tilavuusprosenttia kulutukseen toimitettujen dieseltuotteiden määrästä?

2) Jos ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen vastataan kieltävästi, onko [direktiivin 98/34] 8 artiklaa tulkittava siten, että siinä – sen estämättä, mitä kyseisen direktiivin 10 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa säädetään – velvoitetaan ilmoittamaan komissiolle ehdotuksesta standardiksi, jonka perusteella jokaisen rekisteröidyn öljy-yhtiön, joka toimittaa bensiini- ja/tai dieseltuotteita kulutukseen, on saman kalenterivuoden kuluessa toimitettava kulutukseen myös tietty määrä kestäviä biopolttoaineita, nimittäin bioetanolia, puhtaana tai bio-ETBE:n muodossa, vähintään 4 tilavuusprosenttia kulutukseen toimitettujen bensiinituotteiden määrästä ja FAMEa vähintään 4 tilavuusprosenttia kulutukseen toimitettujen dieseltuotteiden määrästä?”

Ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottaminen

22 Belgian Bioethanol Association VZW ja Belgian Biodiesel Board VZW väittävät, että ennakkoratkaisupyyntö on jätettävä tutkimatta sillä perusteella, että BPU ym. eivät koskaan ole vedonneet ennakkoratkaisupyynnön esittäneessä tuomioistuimessa käydyssä oikeudenkäyntimenettelyssä direktiivien 98/34 ja 98/70 rikkomiseen, joten kansallisen tuomioistuimen pyytämällä unionin oikeuden tulkinnalla ei ole selvästi minkäänlaista yhteyttä pääasian oikeudenkäynnin kohteeseen.

23 Tässä yhteydessä on muistettava, että se, etteivät pääasian asianosaiset ole ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa vedonneet unionin oikeuden ongelmaan, ei estä sitä, että kyseinen tuomioistuin voi saattaa asian unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi. Kun SEUT 267 artiklan toisen ja kolmannen kohdan mukaan unionin tuomioistuimelle voidaan esittää ennakkoratkaisukysymys, ”jos tällainen kysymys tulee esille jäsenvaltion tuomioistuimessa”, näillä määräyksillä ei ole tarkoitettu rajoittaa kysymysten esittämistä ainoastaan niihin tapauksiin, joissa pääasian toisen asianosaisen aloitteesta on tullut esille kysymys unionin oikeuden tulkinnasta tai pätevyydestä, vaan nämä määräykset kattavat myös ne tapaukset, joissa kansallinen tuomioistuin on itse tuonut esiin tällaisen kysymyksen katsoen, että unionin tuomioistuimen on ratkaistava kysymys, ”jotta se voi antaa päätöksen” (asia 126/80, Salonia, tuomio 16.6.1981, Kok., s. 1563, Kok. Ep. VI, s. 133, 7 kohta ja asia C-251/11, Huet, tuomio 8.3.2012, 23 kohta).

24 Lisäksi vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 267 artiklan mukaisessa menettelyssä yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Kun esitetyt kysymykset koskevat unionin oikeuden tulkintaa, unionin tuomioistuimen on tämän vuoksi lähtökohtaisesti ratkaistava ne (asia C-341/05, Laval un Partneri, tuomio 18.12.2007, Kok., s. I-11767, 45 kohta ja yhdistetyt asiat C-317/08-C-320/08, Alassini ym., tuomio 18.3.2010, Kok., s. I-2213, 25 kohta).

25 Lisäksi siltä osin kuin direktiivi 98/70 sisältää säännöksiä bensiinin ja dieselpolttoaineiden, joiden vapaa liikkuvuus tällä direktiivillä pyritään takaamaan Euroopan unionissa, koostumusta koskevista ympäristöperusteisista laatuvaatimuksista ja siltä osin kuin ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin katsoo, että sillä, että belgialainen määräys olisi ristiriidassa näiden säännösten kanssa, loukattaisiin kaupan ja teollisuuden vapautta samoin kuin yhdenvertaisen kohtelun ja syrjintäkiellon periaatteita, ei voida väittää, että tämän tuomioistuimen pyytämällä unionin oikeuden tulkinnalla ei ole selvästi minkäänlaista yhteyttä pääasian oikeudenkäynnin kohteeseen.

26 Näissä olosuhteissa ennakkoratkaisupyyntö voidaan ottaa tutkittavaksi.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

27 Aluksi on muistutettava, että silloin kun kysymys on alasta, jolla lainsäädäntö on yhdenmukaistettu unionin tasolla, sitä koskevaa kansallista toimenpidettä on arvioitava suhteessa tähän yhdenmukaistamistoimenpiteeseen (ks. asia C-37/92, Vanacker ja Lesage, tuomio 12.10.1993, Kok., s. I-4947, 9 kohta; asia C-324/99, DaimlerChrysler, tuomio 13.12.2001, Kok., s. I-9897, 32 kohta ja asia C-132/08, Lidl Magyarország, tuomio 30.4.2009, Kok., s. I-3841, 42 ja 46 kohta).

28 Näissä olosuhteissa on katsottava, että ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään pääasiallisesti, onko direktiivin 98/70 3–5 artiklaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä pääasian kohteena olevan kaltaiselle kansalliselle määräykselle, jonka nojalla öljy-yhtiöiden, jotka saattavat bensiiniä ja/tai dieselpolttoaineita markkinoille, on saman kalenterivuoden kuluessa saatettava markkinoille myös biopolttoaineita tietty määrä, joka lasketaan prosenttiosuuksina niiden vuosittain markkinoille saattamien kyseisten tuotteiden kokonaismäärästä.

29 Direktiivin 98/70 3 artiklan 2 kohdassa, luettuna yhdessä direktiivin liitteen I kanssa, vahvistetaan bensiinille etanolin enimmäisraja-arvoksi 10 tilavuusprosenttia.

30 Tämän direktiivin 4 artiklan 1 kohdan nojalla, luettuna yhdessä saman direktiivin liitteen II kanssa, FAMEn pitoisuuden enimmäisraja-arvoksi dieselpolttoaineissa on vahvistettu 7 tilavuusprosenttia, jollei kyseisen 1 kohdan toisessa alakohdassa säädetystä luvasta muuta johdu.

31 Näin ollen kun sekoitusvelvoitteesta annetussa laissa edellytetään, että öljy-yhtiöiden on pidettävä kaupan vähimmäismäärä bioetanolia ja FAMEa, eli 4 tilavuusprosenttia niiden markkinoille saattaman bensiinin ja dieselpolttoaineiden määrästä, siinä säädetään biopolttoaineiden pakollisista vähimmäisprosenttiosuuksista, jotka ovat direktiivin 98/70 3 ja 4 artiklassa säädettyjä enimmäisraja-arvoja alhaisempia.

32 Tästä seuraa, että nämä prosenttiosuudet ovat yhteensopivia mainittujen 3 ja 4 artiklan kanssa, eivätkä nämä säännökset ole esteenä pääasian kohteena olevan kaltaiselle määräykselle.

33 On kuitenkin todettava, että direktiivissä 98/70 ei vahvisteta vähimmäisraja-arvoja biopolttoaineen pitoisuudesta bensiinissä ja dieselpolttoaineissa ja että tämän direktiivin 5 artiklan mukaan sellaisten polttoaineiden markkinoille saattamista, jotka ovat tämän direktiivin vaatimusten mukaisia, ei voida kieltää, rajoittaa tai estää.

34 Sekoitusvelvoitteesta annetussa laissa säädetään kuitenkin biopolttoaineiden pakollisista vähimmäisprosenttiosuuksista, jotka on sen 5 §:n mukaan saatettava markkinoille sekoittamalla ne bensiiniin ja dieselpolttoaineisiin.

35 Sekoitusvelvoitteesta annetussa laissa säädetyt biopolttoaineiden pakolliset vähimmäisprosenttiosuudet eivät koske kutakin markkinoille saatettua polttoainelitraa vaan vuosittain kaupan pidettyjen polttoaineiden kokonaismäärää.

36 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 48–52 kohdassa, tällainen velvollisuus on omiaan rajoittamaan sellaisten polttoaineiden kaupan pitämistä, jotka ovat direktiivin 98/70 vaatimusten mukaisia.

37 Direktiivin 98/70 säännöksiä ja erityisesti sen 5 artiklaa ei voida kuitenkaan tulkita pääasian tosiseikkojen tapahtumahetkellä ja ennakkoratkaisupyynnön esittämishetkellä voimassa olleiden direktiivien 2003/30 ja 2009/28 säännöksistä irrallaan.

38 On näet niin, että se seikka, että direktiiveillä 2009/28 ja 2009/30, joista jälkimmäisellä muutettiin direktiiviä 98/70, on sama antamis- ja voimaantulopäivä, samoin kuin se seikka, että ne ovat yhdessä direktiivin 2003/30 kanssa osa kattavaa toimenpidekokonaisuutta, jolla on tarkoitus edistää uusiutuvan energian tuotantoa ja käyttöä, osoittavat, että unionin lainsäätäjä on halunnut taata näiden direktiivien välillä tarvittavan johdonmukaisuuden.

39 Tässä yhteydessä on muistutettava, että direktiivissä 2003/30, jonka tarkoituksena sen 1 artiklan mukaan oli edistää biopolttoaineiden käyttöä dieselöljyn tai bensiinin korvaamiseksi kunkin jäsenvaltion liikenteessä, ei säädetty keinoista, joita jäsenvaltioiden olisi käytettävä tämän direktiivin

3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen ohjeellisten kansallisten tavoitteiden saavuttamiseksi, vaan siinä jätettiin jäsenvaltioille tältä osin vapaus valita toteutettavien toimenpiteiden luonne (ks. asia C-201/08, Plantanol, tuomio 10.9.2009, Kok., s. I-8343, 35 kohta).

40 Siten kyseisen direktiivin johdanto-osan 19 perustelukappaleesta ilmenee, että jäsenvaltioiden käytössä oli eri keinoja direktiivissä säädettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi, kuten muun muassa verovapautusjärjestelmä, jalostusteollisuudelle myönnettävä rahoitustuki tai öljy-yhtiöiden velvoittaminen käyttämään tuotteissaan tietty vähimmäismäärä biopolttoaineita (ks. em. asia Plantanol, tuomion 36 kohta).

41 Tästä seuraa, että direktiivin 98/70 5 artikla, luettuna yhdessä direktiivin 2003/30 säännösten kanssa, ei ollut esteenä sille, että jäsenvaltio asettaa öljy-yhtiöille velvollisuuden saattaa sen markkinoille liikennekäyttöön pakollisen prosenttiosuuden biopolttoaineita viimeksi mainitun direktiivin 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti vahvistamiensa ohjeellisten kansallisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

42 Tällainen päätelmä pätee sitäkin suuremmalla syyllä, jos kyseistä 5 artiklaa luetaan yhdessä direktiivin 2009/28 säännösten kanssa; viimeksi mainitun direktiivin johdanto-osan yhdeksännestä perustelukappaleesta ja 1 artiklasta käy ilmi, että siinä asetetaan sitovat kansalliset tavoitteet, jotka koskevat uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian osuutta liikenteessä.

43 Kyseisessä perustelukappaleessa mainitaan tässä yhteydessä maaliskuussa 2007 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston hyväksymä tavoite, jonka mukaan kaikkien jäsenvaltioiden on nostettava kustannustehokkaasti vuoteen 2020 mennessä biopolttoaineiden osuudeksi vähintään 10 prosenttia liikenteen bensiinin ja dieselöljyn kulutuksesta.

44 Tämä tavoite vahvistetaan direktiivin 2009/28 3 artiklan 4 kohdan ensimmäisessä alakohdassa, jossa säädetään, että uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian osuuden kaikissa liikennemuodoissa on oltava vuonna 2020 vähintään 10 prosenttia liikenteen energian loppukulutuksesta kussakin jäsenvaltiossa.

45 Direktiiviä 98/70 muutettiin tässä asiayhteydessä direktiivillä 2009/30 viimeksi mainitulla direktiivillä samoin kuin direktiiveillä 2003/30 ja 2009/28 jäsenvaltioille asetetun tavoitteen mukaisesti muun muassa siksi, että säädettäisiin biopolttoaineiden ja fossiilisten polttoaineiden sopivista sekoitussuhteista, kuten direktiivin 98/70 3 artiklan 2 kohdan ja 4 artiklan 1 kohdan säännöksissä, luettuina yhdessä saman direktiivin liitteiden I ja II kanssa, ilmenevistä sekoitussuhteista.

46 Näin ollen kansallisen määräyksen, jossa asetetaan öljy-yhtiöille biopolttoaineiden pakollisia prosenttiosuuksia direktiiveissä 2003/30 ja 2009/28 säädettyjen kansallisten tavoitteiden saavuttamiseksi, ei voida katsoa olevan direktiivin 98/70 3–5 artiklan vastainen, jos nämä prosenttiosuudet ovat viimeksi mainitussa direktiivissä vahvistettujen enimmäisraja-arvojen mukaisia ja jos ne eivät koske kutakin markkinoille saatettua polttoainelitraa vaan näiden yhtiöiden vuosittain kaupan pitämien polttoaineiden kokonaismäärää.

47 Edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 98/70 3–5 artiklaa on tulkittava siten, että ne eivät ole esteenä pääasian kohteena olevan kaltaiselle kansalliselle määräykselle, jossa jäsenvaltioille direktiiveillä 2003/30, 2009/28 ja 2009/30 asetetun, biopolttoaineiden käytön edistämistä liikenteessä koskevan tavoitteen mukaisesti velvoitetaan öljy-yhtiöt, jotka saattavat markkinoille bensiiniä ja/tai dieselpolttoaineita, saattamaan samana kalenterivuonna markkinoille myös tietty määrä biopolttoaineita sekoittamalla se näihin tuotteisiin, jos tämä määrä lasketaan prosenttiosuuksina niiden vuosittain kaupan pitämien kyseisten tuotteiden kokonaismäärästä ja jos nämä prosenttiosuudet ovat direktiivissä 98/70 vahvistettujen enimmäisraja-arvojen mukaisia.

Toinen kysymys

48 Kansallinen tuomioistuin tiedustelee toisella kysymyksellään pääasiallisesti, onko direktiivin 98/34 8 artiklaa tulkittava siten, että siinä velvoitetaan ilmoittamaan ehdotuksesta kansalliseksi määräykseksi, jonka perusteella öljy-yhtiöiden, jotka saattavat bensiiniä ja/tai dieselpolttoaineita markkinoille, on saman kalenterivuoden kuluessa saatettava markkinoille myös tietyt prosenttiosuudet biopolttoaineita.

49 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan direktiivillä 98/34 pyritään ennakkovalvonnan avulla suojaamaan tavaroiden vapaata liikkuvuutta, joka on yksi unionin perusperiaatteista, ja tällainen valvonta on hyödyllinen siltä osin kuin tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvat tekniset määräykset voivat aiheuttaa esteitä jäsenvaltioiden väliselle tavaroiden kaupalle, ja tällaiset esteet voidaan hyväksyä vain, jos ne ovat tarpeellisia sellaisten pakottavien vaatimusten täyttämiseksi, joilla pyritään yleistä etua koskevaan päämäärään (ks. asia C-303/04, Lidl Italia, tuomio 8.9.2005, Kok., s. I-7865, 22 kohta; asia C-433/05, Sandström, tuomio 15.4.2010, Kok., s. I-2885, 42 kohta ja asia C-361/10, Intercommunale Intermosane ja Fédération de l'industrie et du gaz, tuomio 9.6.2011, Kok., s. I-5079, 10 kohta).

50 Direktiivin 98/34 8 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukainen ilmoitusvelvollisuus on olennainen keino kyseisen valvonnan toteuttamiseksi, ja tämä valvonta tehostuu entisestään, kun direktiiviä tulkitaan siten, että ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönti merkitsee olennaisten menettelymääräysten rikkomista, joka aiheuttaa sen, ettei kyseisiä teknisiä määräyksiä voida soveltaa yksityisiä vastaan (ks. em. asia Lidl Italia, tuomion 23 kohta ja em. asia Sandström, tuomion 43 kohta).

51 Tässä yhteydessä on muistutettava, että direktiivin 98/34 1 artiklan 11 alakohdasta seuraa, että teknisen määräyksen käsite jakautuu kolmeen luokkaan, eli sillä tarkoitetaan ensinnäkin tämän direktiivin 1 artiklan 3 alakohdassa tarkoitettua ”teknistä eritelmää”, toiseksi mainitun direktiivin 1 artiklan 4 alakohdassa tarkoitettua ”muuta vaatimusta” ja kolmanneksi tämän saman direktiivin 1 artiklan 11 alakohdassa tarkoitettua tuotteen valmistusta, tuontia, kaupan pitämistä tai käyttöä koskevaa kieltoa (ks. asia C-267/03, Lindberg, tuomio 21.4.2005, Kok., s. I-3247, 54 kohta; asia C-20/05, Schwibbert, tuomio 8.11.2007, Kok., s. I-9447, 34 kohta ja em. asia Intercommunale Intermosane ja Fédération de l'industrie et du gaz, tuomion 11 kohta).

52 Vaikka sekoitusvelvoitteesta annetun lain säännökset kuuluisivat johonkin näistä kolmesta luokasta, on tutkittava ensin, voidaanko direktiivin 98/34 8 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädettyä ilmoitusvelvollisuutta soveltaa pääasian kohteena olevan kaltaisessa tilanteessa.

53 Tässä yhteydessä on muistutettava, että direktiivin 98/34 10 artiklan 1 kohdan viimeisen luetelmakohdan mukaan saman direktiivin 8 artiklaa ei sovelleta jäsenvaltioiden lakeihin, asetuksiin tai hallinnollisiin määräyksiin, joilla jäsenvaltiot muuttavat ainoastaan saman direktiivin 1 artiklan 11 alakohdassa tarkoitettua teknistä määräystä komission pyynnön mukaisesti kaupan esteiden poistamiseksi.

54 Pääasiasta on todettava, että unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta käy ilmi, että Belgian kuningaskunta on vuonna 2007 toimittanut direktiivin 98/34 8 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan nojalla komissiolle ehdotuksen määräykseksi, jossa asetetaan biopolttoaineiden markkinoille saattamista koskeva velvollisuus; komissio antoi siitä kyseisen direktiivin 9 artiklan 2 kohdan nojalla yksityiskohtaisen lausunnon ja esitti saman direktiivin 8 artiklan 2 kohdan nojalla huomautuksia, jotka koskivat tässä ehdotuksessa edellytettyjä biopolttoaineiden vähimmäisprosenttiosuuksia sekä niiden soveltamista koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä.

55 Kyseisestä asiakirja-aineistosta käy myös ilmi, että tämän yksityiskohtaisen lausunnon ja näiden huomautusten jälkeen Belgian kuningaskunta on vuonna 2009 ilmoittanut alustavan ehdotuksen sekoitusvelvoitteesta annettavaksi laiksi, jonka säännöksiä biopolttoaineiden pakollisista vähimmäisprosenttiosuuksista sekä niiden soveltamisedellytyksistä oli muutettu kyseisen lausunnon ja kyseisten huomautusten huomioon ottamiseksi.

56 Tästä seuraa, että näissä olosuhteissa Belgian kuningaskunta on ainoastaan muuttanut määräystä koskevan ehdotuksen säännöksiä komission pyynnön mukaisesti kaupan esteiden poistamiseksi, joten direktiivin 98/34 10 artiklan 1 kohdan viimeisen luetelmakohdan nojalla tämän direktiivin 8 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädettyä ilmoitusvelvollisuutta ei sovelleta sekoitusvelvoitteesta annettua lakia koskevaan ehdotukseen.

57 Edellä esitetyn perusteella toiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 98/34 8 artiklaa, luettuna yhdessä tämän direktiivin 10 artiklan 1 kohdan viimeisen luetelmakohdan kanssa, on tulkittava siten, että siinä ei velvoiteta ilmoittamaan ehdotusta kansalliseksi määräykseksi, jonka perusteella öljy-yhtiöiden, jotka saattavat markkinoille bensiiniä ja/tai dieselpolttoaineita, on saman kalenterivuoden kuluessa saatettava markkinoille myös tietyt prosenttiosuudet biopolttoaineita, jos tätä ehdotusta on, sen jälkeen kun se on ilmoitettu kyseisen 8 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetulla tavalla, muutettu sitä koskevien komission huomautusten huomioon ottamiseksi ja jos tällä tavoin muutettu ehdotus on tämän jälkeen toimitettu komissiolle.

Oikeudenkäyntikulut

58 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Bensiinin ja dieselpolttoaineiden laadusta ja neuvoston direktiivin 93/12/ETY muuttamisesta 13.10.1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/70/EY, sellaisena kuin se on muutettuna 23.4.2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/30/EY, 3–5 artiklaa on tulkittava siten, että ne eivät ole esteenä pääasian kohteena olevan kaltaiselle kansalliselle määräykselle, jossa jäsenvaltioille liikenteen biopolttoaineiden ja muiden uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä 8.5.2003 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2003/30/EY, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä sekä direktiivien 2001/77/EY ja 2003/30/EY muuttamisesta ja myöhemmästä kumoamisesta 23.4.2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/28/EY ja direktiivillä 2009/30 asetetun, biopolttoaineiden käytön edistämistä liikenteessä koskevan tavoitteen mukaisesti velvoitetaan öljy-yhtiöt, jotka saattavat markkinoille bensiiniä ja/tai dieselpolttoaineita, saattamaan samana kalenterivuonna markkinoille myös tietty määrä biopolttoaineita sekoittamalla se näihin tuotteisiin, jos tämä määrä lasketaan prosenttiosuuksina niiden vuosittain kaupan pitämien kyseisten tuotteiden kokonaismäärästä ja jos nämä prosenttiosuudet ovat direktiivissä 98/70, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2009/30, vahvistettujen enimmäisraja-arvojen mukaisia.**

2) **Teknisiä standardeja ja määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 22.6.1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/34/EY, sellaisena kuin se on muutettuna 20.7.1998 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 98/48/EY, 8 artiklaa,**

luettuna yhdessä kyseisen direktiivin 10 artiklan 1 kohdan viimeisen luetelmakohdan kanssa, on tulkittava siten, että siinä ei velvoiteta ilmoittamaan ehdotusta kansalliseksi määräykseksi, jonka perusteella öljy-yhtiöiden, jotka saattavat markkinoille bensiiniä ja/tai dieselpolttoaineita, on saman kalenterivuoden kuluessa saatettava markkinoille myös tietyt prosenttiosuudet biopolttoaineita, jos tätä ehdotusta on, sen jälkeen kun se on ilmoitettu kyseisen 8 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetulla tavalla, muutettu sitä koskevien Euroopan komission huomautusten huomioon ottamiseksi ja jos tällä tavoin muutettu ehdotus on tämän jälkeen toimitettu komissiolle.

Allekirjoitukset